

Vaikuttamistoimielinten lausunnot Salon vuosien 2026-2030 hyvinvointisuunnitelmaan

Kulttuurikumppanit 4.12.2025

Kulttuurikumppanit näkevät myönteisenä, että esimerkiksi taide, kulttuuriluotsit ja yhteisölliset tapahtumat on tunnistettu hyvinvointia lisäävinä ja syrjäytymistä ehkäisevinä tekijöinä suunnitelmassa. Kulttuurin ennaltaehkäisevä merkitys voisi kuitenkin näkyä suunnitelmassa vahvemmin kaikissa ikäryhmissä. Lisäksi Kulttuurikumppanit haluaa nostaa esiin, että yhdistysten toiminta perustuu saavutettaviin tiloihin. Kaupungin tilojen yhdenvertaisen käytön periaatteet tulisi jo vihdoin siirtää tavoitteesta konkreettiseksi toimenpiteeksi.

Seuraparlamentti 4.12.2025

Hyvinvointisuunnitelma on hyvin laadittu ja kattava. Ehdotamme harkittavaksenne muutamia täsmennyksiä yhdistysten ja seurojen näkökulmasta:

1. Johdanto: Tähän voisi toiseen kappaleeseen lisätä lyhyesti kaupungin kumppanuuden yhdistysten kanssa ja yhdistysten merkityksen esimerkiksi seuraavasti: *"Kaupunki tekee hyvinvoinnin edistämistä tiiviissä kumppanuudessa myös paikallisten yhdistysten ja seurojen kanssa, jotka ovat keskeisiä toimijoita lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden arjen hyvinvoinnin rakentamisessa."*

2.1.2. Elintavat ja riskitekijät: Kaikenikäisten alla listataan toimenpiteenä se, että ylläpidetään ja kehitetään yhdistysyhteistyötä matalan kynnyksen liikuntatoiminnassa. Voisiko tähän lisätä vielä kohdan, jossa todettaisiin esimerkiksi seuraavasti: *"Kaupunki kehittää yhteistyötä paikallisten yhdistysten ja seurojen kanssa kumppanuusmallien avulla, vahvistaen liikunnan olosuhteiden ylläpitoa ja kehittämistä sekä kehittäen ja kannustaen kaupunkilaisia harrastuskokeiluihin eri tavoin."* Vastaava asia tuodaan esille myöhemmin Osallisuus-otsikon alla kohdassa 2.3.2, mutta voisi mielestämme sopia myös Elintavat- ja riskitekijät otsikon alle.

2.2.1. Turvallisuus: Voisiko tässä ajatella yhdistyksillä ja seuroilla olevan roolia yhteisöllisyyden rakentajana. Toimenpiteissä mainitaan vain harrastuksen hyvinvointivaikutusten asiakaspalautekyselyt sekä uimaopetus. Ehdotus lisätä seuraava toimenpide: *"Lisätään yhteistyötä yhdistysten ja seurojen kanssa harrastustoiminnan yhteisöllisyyden, osallisuuden ja kiusaamisen ehkäisyn vahvistamiseksi."*

Romanityöryhmä 11.12.2025

Salon kaupungin romanityöryhmän toiminta ja tavoitteet ovat jo usean vuoden ajan pohjautuneet Valtioneuvoston vahvistamiin Suomen romanipoliittisiin ohjelmiin (1, 2 ja 3) ja paikallisten romanityöryhmien tärkeä tehtävä onkin jalkauttaa kulloinkin voimassa olevassa ohjelmassa suositeltuja toimenpide-ehdotuksia.

Suomen romanipoliittisessa ohjelmassa (Rompo) 2023-2030 ehdotetaan romanipoliitiikan jalkauttamista hyvinvointialueiden ja kuntien hyvinvointikertomuksiin ja -suunnitelmiin (tp-ehdotus 5). Lisäksi ohjelmassa todetaan, että kuntien hyvinvointisuunnitelmiin on hyvä kirjata keinot, joilla voidaan varmistaa romanipoliittisen ohjelman terveyttä ja hyvinvointia koskevien tavoitteiden toteutuminen (s. 65). Ohjelman päätavoitteena on tukea romanien osallisuutta, osallistumista ja yhdenvertaisuutta. Toivottavaa olisikin ollut, että kaupungin romanityöryhmän jäsenille olisi tarjoutunut mahdollisuus osallistua Salon kaupungin hyvinvointisuunnitelman laatimiseen jo aiemmin. Valitettavasti lausuntovaiheeseen varattu aika ei ole ollut jäsenten omien työtehtävien ohessa riittävä. Romaniyhteisön huomioiminen kaupungin hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon ja resursoinnin kannalta on erittäin tärkeää.

Vanhusneuvosto 17.12.2025

Turvallisuus

Vanhusneuvosto toteaa, että suunnitelmassa mainittuihin muihin suunnitelmiin neuvostolla ei ollut mahdollisuutta tutustua (esim. liikenneturvallisuussuunnitelma tai keskustan valaistussuunnitelma). Keskusta-alueella ja muillakin alueilla jalan liikkumisen turvallisuutta voisi lisätä parantamalla valaistusta erityisesti suojatiealueilla, jotka ovat nykyisellään osin varsin pimeitä. Jalankulkija voi ajatella olevansa turvassa suojatiealueella, mutta jos valaistus on huono ja heijastimia ei käytetä, näin ei ole.

Mielenterveys, elämänlaatu ja osallisuus

Aikuisväestö on psyykkisesti kuormittunutta ja neuvostolla on huolta kuormituksen mahdollisesta kasvusta ikääntyessä. Monet ikääntyneet ovat myös yksinäisiä ja vailla sosiaalisia kontakteja. Myös alkoholin käyttö voi muodostua ongelmaksi, jos sosiaaliset kontaktit ovat vähäiset. Neuvosto esittää, että hyvinvointia tukevaa ja edistävää toimintaa järjestävien yhdistysten tukemista lisätään kaupungin toimesta. Etsivää vanhustyötä tehdään eri kaupungeissa ja tätä voisi Salossakin pohtia.

Neuvosto esittää edelleen, että kaupungin kaikki yhdistysten käyttöön myönnettävät tilat, mukaan lukien liikuntatilat ja esimerkiksi Hilkansali olisivat vuorovarauserusteisesti maksutta yhdistysten käytössä silloin, kun yhdistys järjestää toimintaa ikääntyneille.

Vammaisneuvosto 18.12.2025

Vammaisneuvosto toteaa, että vammaisia lapsia ja nuoria ei mainita suunnitelmassa erikseen. Tämän vuoksi on tärkeää huomioida, että erilaiset osallistamistoimet liittyen esim. harrastustoiminnan suunnitteluun tai kulttuurikasvatukseen ja kansalaisopiston toiminnan sisältöihin sekä nuorisotilojen toimintaan, kohdistuvat myös vammaisiin lapsiin ja nuoriin. Mikäli erityislapset ja -nuoret eivät voi osallistua yhteiseen harrastustoimintaan, tulisi heille olla tarjolla liikkumisvälineitä esim. liikkumiseen ulkona ja luonnossa perheen tai ystävien kanssa. Näiden käyttöön tulisi myös opastaa ja kannustaa ja kaupunki voisi ylläpitää välineitä ja hoitaa niiden lainausta/vuokrausta.

Suunnitelmassa ei ole tuotu esille esteettömyyttä kouluympäristöissä, esim. koulujen pihojen tulisi mahdollistaa välitunnilla liikkuminen myös esim. pyörätuolissa oleville lapsille. Tilojen esteettömyyden edistämiseen (esim. induktiosilmukan käyttö) voisi kouluttaa tapahtumien järjestäjiä kaupungin ja yhdistysten yhteistyönä. Kaikilla kuntalaisilla tulisi olla pääsy erilaisten hyvinvointia edistävien palvelujen äärelle.

Turvallisuuteen ja kaupungin turvallisiin tiloihin liittyen kiusaamisen ehkäisyssä tulee kiinnittää erityistä huomiota vammaisiin lapsiin ja nuoriin tai heidän perheisiinsä kohdistuvaan kiusaamiseen ja myös heihin kohdistuvaan aikuisten loukkaavaan käytökseen. Suvaitsevaisuuden edistämisen olisi hyvä olla kirjattuna suunnitelmaan.

Nuorisovaltuusto 4.12.2025

Asia käsitelty, mutta ei lausuttavaa.

Monikulttuurisuusneuvosto 15.1.2026

Monikulttuurisuusneuvosto käsitteli hyvinvointisuunnitelmaa kokouksessaan 15.1.2026. Neuvoston jäsenet toivat erityisesti esille tiedottamiseen liittyviä näkökulmia ja pohtivat, onko maahanmuuttajataustaisilla henkilöillä mahdollisuus saada tietoa muulla kuin suomen kielellä. Lisäksi kiinnitettiin huomiota *Elinolot-osion* toimenpiteisiin, joissa kuntalaisille luvataan tarjota kohtuuhintaisia asuntoja. Konkreettiset toteutustavat puuttuvat. Samoin *Turvallisuus-osion* rasismin vastaisessa työssä toivottiin konkreettisia toimenpiteitä. Myös ylikotoutujat jäävät vaille huomiota ohjelmassa.

Hyvinvointikoordinaattori on koonnut lausunnot yhteen.